

מה אהבתי

הקרן לעידוד לימוד שניים מקרא ואחד תרגום לזכר מ"ה קדושי מירון

מי היה הזקן שנגלה בחלום? סיפורו של שבת

מדוע כיבד הרבי את מחלל השבת? חיים למוצאייהם

מתי פסקו אלדד ומידד להתנבא? מתרגומו

מדוע נוצרו החצוצרות? בעין הפרשה

סודו של פסח שני - העקשנות מנצחת

פתח דבר

הרה"ח רבי מאיר נחמן אלחד שליט"א ראש כולל 'קדושי מירון'

כלפי המקום על עבודתם אותו ב'מקשה'.

ועל כך משבח השם יתברך (בשיר השירים ז, פ"ח) "זאת קומתך דמתה לתמר", וכמו שמבואר בפירוש"י שעם ישראל חזקים ותקיפים בעבודתן ועמדו מול הצלם של נבוכדנצר בזקיפתן ולא השתחוו לו, וזה מה שהתורה מברכת אותנו (בסוף חומש ויקרא כ"ו, י"ג) "ואולך אתכם קוממיות" ופירש"י "בקומה זקופה", דהיינו, כשישראל עומדים בעזות ובעקשנות לנצח המלחמה, כך יזכו לכבוש את ארץ ישראל 'קוממיות'. השם יזכנו להחזיק מעמד בעבודת השם ובלימוד התורה בעקשנות ובקוממיות.

עדות נוספת לשכר וליכולת הטמונה בעקשנות דקדושה, אנו מוצאים בהמשך פרשתנו, במצוות פסח שני, כאשר אנשים שהיו טמאים לנפש אדם התעקשו בטענתם "למה נגרע להקריב קורבן השם במועדו", ודווקא על ידי רצונם ועקשנותם לזכות להקריב ולא להגרע מקדושת הפסח נתחדשו כל הלכותיו של פסח שני. ומכאן נלמד לדורות, כי אין דבר אבוד, ואין שום ייאוש בעולם כלל.

ועל אף שמרטינות, טענות ומענות, בדרך כלל מפסידים, אך חזינו בפרשתנו, כי כשמתעקשים לפני השם יתברך ברחמים ובתחנונים על דברים רוחניים - זוכים שמתעוררת רוח ממרום ואפילו מצווה חדשה - של פסח שני - נקבעה לדורות.

אנו קוראים בפרשה את מעשה המנורה שהייתה "מקשה זהב עד ירכה עד פרחה מקשה היא", ועל כך, כתבו בספרי תלמידי הבעש"ט זיע"א, כי 'מקשה' מלמד על מידת העקשנות שיש לרכוש אותה עבור עבודת השם.

שהרי, אלמלי יתעקש אדם לשמור על סדרי תלמודו ותפילותיו, כבר בתחילת עבודתו את בוראו, הלא ימצא את עצמו נופל לתהומות הייאוש. אין זאת אלא שבהתמדה עיקשת ניתן להגיע אל יסוד העבודה וקביעות הלימוד והתפילה.

וכתבו עוד בספרים הקדושים, כי הקב"ה מתפאר בדבקותו העיקשת של עם ישראל בדרך העולה בית קל, וכשדבקים במידת עוז - תנו עוז לאלוקים - אזי מתקיים בהם "על ישראל גאוותו", כמו שאמרו רז"ל (ביצה כה) מפני מה ניתנה תורה לישראל, מפני שהן עזין, ועל כך גם נאמר "כי תפארת עוזמו אתה".

מסיבה זו, דווקא המנורה שהייתה מקשה, היא סמל לאהבת הש"י את ישראל, ונרותיה העידו שהשם יתברך אוהב את עמו ישראל ומשרה שכנתו בהם כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת כב:): על נר המערבי שהוא עדות לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל.

וכך גם כל הציורים הנפלאים שהיו במנורה, גביעים וכפתורים משוקדים ופרחים, רומזים לחיבתם של ישראל

כל המשלים פרשיותיו עם הציבור, מאריכין לו ימיו ושנותיו

אזכרות בתרגומם ללשה"ק

מעניין לעניין באותו עניין נשאל ראש ישיבת כסא רחמים הגר"מ מאזוז שליט"א כיצד יש לומר את אזכרות השם המופיעות ב**זוהר הקדוש** שאינם חלק מפסוק, אלא בפני עצמם, ועוד, כיצד יש לומר את אזכרות השם שבתרגום יונתן ואונקלוס **אחר שתורגמו ללשון הקודש**.

והשיב, כי "נראה לי שאין לומר שם השם להדיא, אלא כך: "השם", אא"כ הזוהר מזכיר פסוק וכדו' שאז יש לומר הפסוק כדמותו בצלמו עם שם השם, אדנות או אלקים וכדומה". ולגבי השאלה השניה השיב: "כשקוראים אותם בתרגומם אומרים שם השם להדיא, ואם תורגמו ללשון הקודש (כלומר, לשפתנו) מסתבר שלא".

בלי האזכרות לא אמר כלום

בשו"ת אגרות משה כתב (או"ח ח"ג, סי' צ"ח) "ובענין קריאת הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, ודאי מחוייבין לבטא האזכרות כפי לשון התרגום ובלא זה לא יצא, דהא אף עטרות ודיבון צריך לומר גם פעם שלישי כשאמר תרגום. והוא הדין, אפילו תיבה אחת אין לו להחסיר בתרגום וכל **שכן שבלא האזכרות אינו כלום**".

לא יצא וצריך לחזור

וכך גם כתב בשו"ת אור יצחק (או"ח סוף סי' ק"ה). והוסיף שם, כי הקורא שנים מקרא ואחד תרגום, ולא אמר שם ה' בפירוש בתרגום אלא בכינוי, צריך לחזור.

ואלה שמות

הלכות, טעמים ומנהגים בקריאת שניים מקרא ואחד תרגום

איך ראוי לומר את האזכרות שבתרגום

האזכרות המובאות בתרגום, אינן תדיר בלשון שאנו רגילים אליו במקרא. והתקשו הפוסקים, האם הדבר לעיכובא.

כגון, אם אמר אדם את האזכרות בכינוי קודש (כגון שהזכיר אלוקות בקו"ף במקום בה"א ככתבו, או שאמר את אזכרת השם כפי שהיא מופיעה בכתוב ולא כלשון שבה הביא התרגום את האזכרה) האם הדבר יעלה לו חלף לשון האזכרות שמופיעות בתרגום?

מתחילים משמורת

עצות והיגיים על מצוות קריאת
"שניים מקרא ואחד תרגום"

חלומי המפתיע של הגאון בליל שבת

תירוץ שנשלח משמים

אם נרצה, נוכל להכביר במילים ולהאריך בדוגמאות מידי שבוע על חשיבות תרגום אונקלוס, ישנן אינספור דוגמאות שממחישות כיצד במילים ספורות תירץ אונקלוס הררים של קושיות, וברמזי מילים הציב הסברים וביאורים. אבל לא בכל פרשה ישנו סיפור מופלא כמו המעשה הבא:

בפרשתנו, אנו פוגשים את המתאוננים, אשר התלוננו ואמרו: "זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נָאֵךְ בַּמַּצֵּיִם חֲנָם, אֶת הַקִּשְׁאִים, וְאֶת הָאֲבֻטְחִים, וְאֶת הַחֲצִיר, וְאֶת הַבְּצָלִים, וְאֶת הַשּׁוּמִים" (במדבר י"א, ה'), וזה אשר כתב התרגום במקום: "דְּכִרְוּ אֲנַחְנָא יְת נּוּנְיָא דְהוּיָנָא אֶקְלוּן בַּמַּצֵּיִם מְגוּ, יְת בּוּצִינְיָא, יְת אֲבֻטְחִיָא, וְכַרְתִּי וּבּוּצְלִי וְתוּמִי"

כל המביט בשלש התיבות האחרונות שכתב התרגום, מתעורר בתמיהה, ומבקש להבין מדוע שינה את טעמו, ולא תרגם 'אֶת' כדרכו, מדוע לא תרגם 'יְת' כלשון המקרא, כפי שתרגם בתחילת הפסוק, גבי הקישואים

(ית בּוּצִינְיָא), והאבטיחים (יְת אֲבֻטְחִיָא)?

פלא!

שאלה זו כתב מחבר קדום ועלום לפני למעלה ממאה שנה, הגה"ק רבי אליהו הכהן, בספרו אורחות חיים דרך ישר (הבואו דבריו בספר אור החמה), וציון, כי חיפש בחומשים ישנים וראה שכך היא הגירסא בכל הספרים, וכתב כי יש שעוררו שאלה זו והשאירוה בצריך עיון [ובספר העמק דבר כתב לתרץ, דכיון ששלשה מינים אלו לא נאכלים בפני עצמן כהקשואים והאבטיחים, אלא לתבל את המאכל, לכן לא חילקם אונקלוס במילה "ואת"].

אולם מחבר הספר הוא, כותב דבר מפליא, וזה לשונו: והיה ביום ח"י סיון התרנ"ט, הוא יום שבת קודש, ישנתי, וארא בחלומי במהרש"א בחידושי אגדות למסכת יומא, והנה כתוב שם: "מה שתרגם אונקלוס 'וכרתי' וגו', עיין במסכת כלאים", ואיקץ ונפלאתי מאד! ותכף רחצתי ידי וחיפשתי בספר הנזכר ולא מצאתי זה הענין, אז אמרתי בלבי, כי מן השמים העירוני לטרוח ולמצוא יישוב לדבריו, ועל כן חיפשתי במסכת כלאים, ועלה בידי ישוב לדברי התרגום בס"ד."

לצורך הבנת התירוץ הנפלא, יש להביט בשתי משניות במסכת כלאים (פרק א משנה ב ומשנה ג):

"הקשות והמלפפון, אינם

כְּלָאִים זֶה בְּזָה... כְּרִשִׁים וְכִרְשֵׁי שְׂדֵה (מין

כרתי)... השום והשומנית, הבצל והבצלצול - אינן כְּלָאִים זֶה בְּזָה."

מדברי המפרשים עולה, כי בשונה מהקשות והמלפפון שיש בהם רק מין אחד, כל אלו שכפלה שם המשנה, שלשה מינים אלו: הכרשין, השום והבצל - לכל אחד יש בו שני מינים, ולכן פירטה המשנה את שמותיהם וציינה ששני הסוגים הללו מין אחד הם ואינם כלאים זה בזה.

והשתא נבוא להבין היטב דברי התרגום וטעמו, כי הנה בפסוק זה מנו המתאוננים חמשה מינים: הקישואים, האבטיחים, הכרתי השום והבצל, והקשות זה הקישוא, והאבטיח

זה המלפפון (כך כתב התרגום יונתן).

והנה ידוע כי מילת "את" מורה על עצם הדבר, ולפי המבואר נמצא דברי התרגום שתרגם יְת בּוּצִינְיָא, יְת אֲבֻטְחִיָא, מיושבים נפלא, שכן רק שני אלו הראשונים אין להם שם לווי, וכל אחד מהם הוא מין בפני עצמו. מה שאין כן שלשה מינים שהם החציר (הכרתי), הבצלים והשומים, שיש בהם לכל אחד מהם שני מינים, ולכל אחד יש שם לווי, על כן דילג התרגום מילת ואת, ותרגם: וְכַרְתִּי וּבּוּצְלִי וְתוּמִי, כדי לרמוז לכל סוג ולכל מין מהם, שעל כולם התלוננו המתאוננים.

ומסיים המחבר, "והרצתי לכמה חכמים דברי אלה וישרו בעיניהם". נמצאנו למדים כמה יקרים ונפלאים דברי התרגום, ועד כמה יקר לימודו, עד ששלחו משמיא לאותו גאון תירוץ להמתיק דברי קדשו.

מי בעל דברים?

נסיים בחידה: מי כתב את הקטע הבא?

"והאמת בלתי שום ספק כלל, שאם היה העולם כולו מקצה עד קצהו פנוי חס ושלום אף רגע אחד ממש מהעסק והתבוננות שלנו בתורה, כרגע היו נחרבים כל העולמות עליונים ותחתונים והיו לאפס ותוהו ח", כי כל חיותם וקיומם של כל העולמות הוא רק ע"י הבל פיננו והגיונונו בה, וכן שפעת אורם או מיעוטו ח"י הכל רק כפי ענין ורוב עסקנו בה".

"והיה ביום ח"י סיון התרנ"ט, הוא יום שבת קודש, ישנתי, וארא בחלומי... עיין במסכת כלאים"

והתשובה ידועה: רבנו הגאון הקדוש, רבי חיים מוואלז'ין ז"ל, תלמידו הגדול של הגר"א מוילנא, ואבי עולם הישיבות, הוא בעל דברים. הגר"ח וואלז'ין בספרו נפש החיים שער ד (פרק יא), ספר שהוא אבן יסוד בעולמה של תורה, ושער שהוא עמוד התווך של כל עולם התורה.

חשוב שניציב את השורות המרגשות הללו מול עינינו כעת, בצאתנו מהיום הגדול, יום חג מתן תורה, להבין ולזכור, מה ערכה של המתנה הגדולה שקיבלנו, ועד כמה גדולה וכבדה האחריות שעל כתפנו עד מאד.

||| תורתך שששעי | החשובות לחידות המפורסמות בגליון זה

- 1 רש"י ח, יט 2 האות ר' (האות העשרים מתחילת האב.) - "והנה מרים מצרעת כשילג יפן אהרן אל מרים והנה מצרעת" (יב, י), ובתרגום: "והא מרים חורא כתלגא ואתפני אהרן לות מרים והא סגרת" 3 רש"י יא, לא, ודו"ק 4 כתב בקדושת לוי, כי י"ג מידות של רחמים, מכוונות כנגד י"ג מידות שהתורה נדרשת בהם, ולכן משה רבנו שהתפלל על מרים במידה ראשונה: ("א-ד"), נענה ע"י הקב"ה במידת 'קל וחומר' שמכוונת כנגדה (כמבואר ברש"י יב, יד) 5 רש"י ח, ט 6 בעה"ט בראשית לה, ה, ובפרשתנו - י, כח 7 בעל הטורים שמות ט, כג, ובפרשתנו - יא, לא 8 נאָ רָפָא נָא (יב, יג), ובתרגום: "בְּבַעוּ אֶסִי כְעוּן" 9 יא, ז

מדוע ליווה ה'דברי חיים' את היהודי שעשה עסקאות בשבת - בנכוד נה גדול?

חיים למוציאיהם

זווית אמונית בפרשת השבוע
מגדולי הדורות זיע"א ויבנחמ"א

מניחים לנשמה קדושה גבוהה שנפלה לצד הטומאה וכולה מטונפת בעוונות חמורים, אף אם נפלה לנ' שערי טומאה, ואחרי מירוקם וצירופם תחזור ותשוב למקור שורש עליון, והשי"ת המסבב כל הסיבות חשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח...

משה רבינו היה מאלה שזכו לאחת מאותן נשמות גבוהות ונעלות, ולכן עומד המדרש ומזהיר, שגם בזמן שיהיה משה אע"פ שאינו עבדי, שתהיה לו נשמה גבוהה כנשמת משה רבינו, ולא יהיה עבד ה', כי מחמת ההתגברות העצומה של היצר הרע עליו למעלה מדרך הטבע, ירד ונפל לרשותם, ואל ידברו ויזלזלו בו, ובסופו של דבר יהיה מוכרח לשוב למקורו העליון, והשי"ת לא יניח לנשמה קדושה כזו להישאר בשאול תחתית ובנקובא דתהומא רבה.

וסיים הרה"ק מצאנז זי"ע את דבריו באמרו, שגם אותו הדייטש' שביקר אצלו זכה לאחת מהנשמות הללו, אלא שהטומאה התגברה עליו בכל תוקף, ולכן נהג בו כבוד, ולבסוף ישוב למעלתו ולמדרגתו הנשגבה.

(ע"פ שפע חיים חורש"י בהעלותך תשמ"ב)

שאינו עבדי?

והסביר, כי העניין הוא, כי בשמים ממעל ישנם נשמות גבוהות מאד מעולם האצילות, ומפאת קדושתן ממעטים לשלוח אותן לעולם הזה כדי שלא יתקלקלו, וכשהן יורדות לעולם, הן זכות לשמירה דלעילא ולעזר מקודש, יש להן סייעתא דשמיא שלא יבאו לידי פגם ח"ו ושיהיה להם משיכה ותשוקה רק לדברים שבקדושה, אולם היות שמוכרח להיות לכל אדם כוח הבחירה לטוב ולרע, כי זה מעלתו ויתרונו על פני המלאכים, העושים היצה"ר וכל הטומאה והסט"א פעולות גדולות ועצומות, בכל כוחם וכל תוקף גבורתם, ללכוד נשמות קדושות אלו ברשותם בעוד שעל נשמות פשוטות אינן נלחמים כ"כ כי הם אינם נחשבים לנכס גדול עבורם, הרי שנוגע לנשמות גבוהות אלו, ששקולים כנגד אלפי נשמות של אנשים פשוטים, הם נלחמים בכל כוחם שיעלה בידם ללכוד לרשותם.

באופן נדיר ביותר קורה שנשמות גבוהות הללו נפלות רח"ל לצד הטומאה, ואז מוכרח צד הקדושה לעשות פעולות עצומות להצילן מבאר שחת, לדוגמא בעלמא, שמרגלית שאינה שוה סכום גדול נופלת לתוך מקום זוהמא ורפש, לא ילך האדם לברור לחפש את המרגלית בתוך הרפש, אבל כשמדובר באבן יקרה בשווי עצום ורב, לא יהסס מלנכור בתוך הצואה ובתוך הזוהמא וינפה את כל הלכלוך עד שימצא את האבן היקרה.

כן הדברים האמורים בנשמות בני אדם, שלא

ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה (י"ב, ה').

מעשה היה אצל זקני הקדוש [הדברי חיים] מצאנז זי"ע, שנכנס אליו יהודי מגרמניה (דייטשלאנד) שכמעט לא ראו עליו את יהדותו, בהיותו לבוש במלבושי גויים וענוד שעון זהב, כשנכנס לקודש פנימה קם זקני הקדוש לקראתו, וקבלו בכבוד גדול, הביא לו כסא והושיבו בסמיכות אליו, והתחיל לשוחח עמו על מעשיו ומסחרו.

הוא סיפר, שיש לו בית חרושת, וכששאל הדברי חיים מה עם שמירת שבת, ענה היהודי שעיקר המסחר והעסקאות הגדולות הוא עושה בשבת רח"ל ואינו יכול לוותר עליהם. ביקש ממנו הדברי חיים שייקח פועלים נכרים בשבת כדי לא להכשיל יהודים בשבת, והוא הסכים לדבר.

בסיום שיחתם קם הרבי וליווה את הדייטש" (היהודי הגרמני) החוצה עד הרחוב ברוב כבוד, מובן שכל בני הבית נרעשו לגמרי ולא הבינו את שענייהם רואות, שהדברי חיים לא מצא עם מי לשוחח ואת מי לכבד רק רשע ומחלל שבת בפרהסיא.

כשנכנס הדברי חיים לביתו הסביר למקורביו פשר הדבר ואמר: מובא במדרש (תנחומא צו יג) למה לא יראתם לדבר בעבדי במשה, אינו אומר עבדי משה, אלא בעבדי במשה, כלומר בעבדי אע"פ שאינו משה וכן במשה אע"פ שאינו עבדי. צריך להבין, כי עבדי אע"פ שאינו משה, מובן שאסור לדבר עליו כי הוא מעבדי ה' אבל למה צריך לכבד את משה אע"פ

כתרגומו

מילים ומקראות
לאורם שנל אונקלוס ורש"י

לא פסקה הנבואה

ולא יספו (י"א כ"ה).

ותרגומו: ולא פסקין.

בגמרא בסנהדרין (י"ז א') כתוב שמשם בחר שבעים ושנים זקנים, כלומר שני זקנים יותר ממה שנצטווה, ועשה גורל ביניהם מי יהיו שבעים הזקנים. ועל אלדד ומידד שנשארו במחנה יש מחלוקת בגמרא שם, לדעת ת"ק הם לא הלכו לקחת פתק מהקלפי בגלל שחששו מהבושה אם יצא בגורל שהם אינם

מהשבעים זקנים, ולדעת רבי שמעון הם לא יצאו לקחת פתק מהקלפי (רבנו בחיי) בגלל שהיו עמומים וחשבו שהם אינן ראויים להיות משבעים הזקנים (ע"פ פרש"י שב"עין יעקב").

והוסיף רבי שמעון (בגמ' שם) שבגלל ענוה זו זכו אלדד ומידד שלא פסקה מהם הנבואה בניגוד לשאר הזקנים שפסקה מהם הנבואה מיד לאחמ"כ, ומה שכתוב כאן בפסוק על שאר הזקנים "לא יספו" הכונה שלא הוסיפו להתנבאות עוד.

שמעו לצעדי

רצון
השם
בעומק
הפרשה

הקב"ה מצפה שיתעלה נפש האדם

בר קפרא פתח: "כי אתה תאיר נרו" (תהלים י"ח, כ"ט) - אמר הקב"ה לאדם הזה: נרך בידי ונרי בידך. נרך בידי - "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ', כ"ז); נרי בידך - "להעלות נר תמיד" (ויקרא כ"ד, ב'). אמר הקב"ה: אם הארת נרי, הריני מאיר נרך, הוי: "צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך" (ויקרא כ"ד, ב').

(מדרש תנחומא פרשת תצוה סימן ב)

הקב"ה מעלה את האדם כדי שיעלה אור לפניו

"אמרתי לכם ויקחו אליך שמן זית זך (שמות כ"ז). למה להעלות נר תמיד? וכי אור משלכם אני צריך? אלא בשביל לשמור את נפשותיכם, שנמשלה הנפש בנר, שנאמר: (משלי כ) נר ה' נשמת אדם". ובמדרש במדבר רבה פרשת בהעלותך פרשה טו: "אל מול פני המנורה - בשר ודם מדליק נר מנר דלוק. שמא יוכל להדליק נר מתוך החושך? שנאמר (בראשית א) וחשך על פני תהום, מה כתיב אחריו? ויאמר אלקים יהי אור. ומתוך החשך הוצאתי אורה, ואני צריך לאורה שלכם? ולא אמרתי לך אלא לעלות אותך להעלות נר תמיד".

(מדרש תנחומא פרשת אמור סימן יז)

להשתוקק לעשות המצווה בעצמו

וטעם ויעש כן אהרן לומר שהוא היה המדליק אותן כל ימיו, ואע"פ שהמצווה כשרה בבניו כמו שנאמר (שמות כ"ז, כ"א) "יערוך אותו אהרן ובניו", אבל היה הוא מזדרז במצווה הגדולה הזאת הרומזת לדבר עליון יסוד שגב.

(רמב"ן בפרשתן)

ללמוד שלא לשנות מהמצווה

במסכת מנחות דף כ"ט ע"א אמרו, אבן היה לפני המנורה ובו שלשה מעלות שעליו כהן עומד ומטיב הנרות ומניח עליו כלי שמנה כו'. והאבן שלפני המנורה מורה על כלל העולם שעומד על אבן שתייה כדאמרינן ביומא (נד:), ולכן היו בה שלוש מעלות והם שלשה חלקי העולם שעומדים בזכות התורה וכמו שנאמר (ירמיה ל"ג, כ"ה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת, ולכן היתה האבן מונחת לפני המנורה הרומזת על התורה, ולפי שהמנורה הטהורה היה מורה על כל חלקי התורה ופרטיה וכלליה לכן נאמר כן עשה משה את המנורה. ובזה יתבאר גם כן מה שאמרו, מלמד שבחו של אהרן שלא שינה, כי דבר גדול הוא המקיים כל התורה כולה ועושה אותה כמצווה.

(ע"פ תורת העולה להרמ"א על עניני המקדש והקרבתו)

בדרכים יש להישמר ביותר

אמר הרה"ק ר' נפתלי מראפשיץ ז"ע בשם רבו הרבי מלובלין ז"ע, האיש אשר הוא טהור, למה הוא טהור, מפני ובדרך לא היה, כי המסתובב בדרכים קשה עליו להישמר ולהיות טהור. והוסיף הרה"ק מראפשיץ, 'אשרי יושבי ביתך' מסיים בפסוק 'תהלת ה' ידבר פי ואילו 'אשרי תמימי דרך' מסיים 'תעיתי כשה אובד'. ואמר כי אשרי תמימי דרך נכתב

בתמימי דרך, כי כאשר האדם בדרך צריך לידע ח' אופנים כיצד לעקוף דבר רע.

הרה"ק מגור הבית ישראל ז"ע, הוסיף כי מי שמקיים 'אשרי תמימי דרך' ההולכים בתורת ה' שזוהר גם בלכתו בדרך מכל רע, זה חשוב כפול שמונה, תמימי דרך.

(יגדיל תורה)

לבקש בעד כלל ישראל ואז יענהו מן השמים

וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו (י"א, י'). עפ"י הידוע בדרך התפלה אשר האדם ישפוך שיחו בכל עניניו בצרכי בני חיי ומזוני לא ישים עיקר תפלתו עבור צרכי עצמו לבד, רק על כללות בני"ו ואז יהיה נענה תחלה. וכן במתאוננים כתיב "וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו" איש לפתח אהלו לבד ולא על זולתו.

לכן אמר להם משה מאין לי בשר כי יבכו עלי לאמר תנה לנו בשר ונאכלה, פי' אחרי כל מבוקשו רק עבור נפשו וב"ב לבד תנה לנו בשר ולא בקשו עבור כלל ישראל, באופן הזה אין לי בשר לתת לכל אחד ואחד. אכן כל מבקש ה' צריך לכלול תפלתו בתוך קהל כלל בני"ו להתפלל על חבירו אז תקרא וה' יענה.

(פניני תפארת שלמה)

הישארו במצב שבירת הלב

הרה"ק בעל יסוד העבודה (מסלאנים) ז"ע פירש מאמר הכתוב (במדבר ט', ח') "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם". לפי שראה משה רבינו ע"ה שבאו אצלו בלב נשבר, אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע, אמר להם "עמדו" בלייבט שטיין מיט אייער צובראכענע הארץ, און פארלירט ניט די צובראכנקייט, "ואשמעה" וועל איך קענען הערין, "מה יצוה ה' לכם" מיט וואס השי"ת וועט זיך באהעפטן צו אייך (השארו במצב זה של שבירת הלב ואל תאבדו שברון זה מכם, ועי"כ ואשמעה, אוכל לשמוע מה יצוה ה' לכם, באיזה בחינה השי"ת יתקשר אליכם. יצוה לשון צוואה).

(מאמר מרדכי)

בהשתוקקותם הרבה פעלו להמשיך סוד הפסח לאייר

והיו אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח... בזוה"ק (בהעלותך קנ"ב, ב') מתמה אי רזא דפסח שלטא בניסן איך יכלין אילין דאסתאבן למעבד בירחא תניינא דהא איעבר זמני' עי"ש. אך הענין דידוע כי יש ששים רבוא אותיות לתורה וכנגדם ס"ר נפשות ישראל, וכל נפש מישראל יש לו חלק באותיות התורה, והנה בעת עמדם על הר סיני והיו כלם כאיש אחד בלב אחד כלו לה' חפצים ומשתוקקים מאד בשמחה רבה לקבל עליהם עול מלכותו והקדימו נעשה לנשמע לשון שמלאכי השרת משתמשין בו (כמ"ש שבת פח:): היינו כי אמרו נהיה כמלאכים שלא נוכל לעשות דבר נגד רצונו ית' כמו המלאך שאין מלאך אחד עושה שתי שליחות כי לא יוכל לשנות עצמו מתכלית הבריאה שנברא לאותו שליחות, וכמו"כ אמרו ישראל גם כן נעשה רק רצון השי"ת את אשר יצוה לנו ולא נוכל לעשות שום דבר נגד רצון השי"ת, ובכח הדברים האלו ובהתשוקה רבה הזו המשיכו את התורה מן השמים לארץ על ידי מרע"ה.

(פני צדיק, פסח שני, ב)

"אני חייב לעלות למעלה"

נועם הנשמות

שנינים וגוונים מחיים
של מ"ה קדושי מירון תשפ"א
הבחור נחמן קירשנבוים ז"ל

למד את ספרי רבי נחמן ז"ע בשקידה ובהעמקה, כחסידי בכל רמ"ח ושס"ה. ולצד זאת, הם מספרים, "נראה נחמן כשהוא עם שמחת חיים תמידית ובלתי נדלית".

כך גם מספרים חבריו, כי חביבותו ומאור פניו קרנו מאישיותו החוצה, וחבריו השיבו לו אהבה על אהבתו המיוחדת.

אחד מחבריו פגש אותו כשעתיים קודם האסון, והוא סיפר לו כי ניסה לעלות אל גג הציון אך בשל העומס, הדבר נמנע ממנו. "אני חייב לעלות למעלה", התבטא אז נחמן, במשפט מצמרר שיובן למפרע, כמי שנשמטו ומזלו חזו את העתיד להתחולל, כשעלה ונתעלה למעלה-למעלה להיכלא דרשב"י.

בן ט"ז שנים בלבד היה הבחור החשוב נחמן קירשנבוים שעה שנפשו איוותה לעלות למתיבתא דרשב"י. בכיסופין בלתי מוסברים, ישב בצדי דרכים במירון והגה בספר האדרא, וכך נצפה על ידי בני משפחתו בפעם האחרונה, כשהוא יושב ושונה בדרך המובילה אל הציון, כפי שתמיד היה מחובר בכל נימי נשמתו לרשב"י.

כחצי שעה לאחר מכן עלה ונתעלה הבחור החסיד, בעל הכשרון שכבר מקטנותו זכה והתפארו בו הוריו ומוריו כי עדיו לגדולות - לרגל הצלחתו הכבירה בתלמודו, כבר מימי הת"ת - אל ישיבתו של רשב"י בשמי רום.

"מדי יום הקפיד נחמן להתבודד וללמוד בספרי רבינו", מספרים בני משפחתו שנמנים על חסידי ברסלב, "הוא

ספור התורה, ולא יודעים יותר, ולא מסתכלים במה שתחת אותו לבוש. אותם שיודעים יותר לא מסתכלים בלבוש, אלא בגוף שהוא תחת אותו לבוש.

אבל החכמים מסתכלים בנשמה שהיא עיקר הכל

החכמים עבדי הקלף העליון, שהם עמודי בהר סיני, לא מסתכלים אלא רק בנשמה, שהיא עקר הכל, תורה מקוש. (ולעולם) ולעתידי לבא עתידים להסתכל בנשמה של נשמת התורה.

גם למעלה יש לבוש, וגוף, ונשמה, ונשמה לנשמה.

בא ראה, כך גם למעלה יש לבוש, וגוף, ונשמה, ונשמה לנשמה. השמים וחילותיהם אלה אותם לבושים, וכנסת ישראל זה הגוף שמקבל את הנשמה שהיא תפארת ישראל, ועל כך היא גוף לנשמה. נשמה שאמרנו זו תפארת ישראל, שהיא תורה מקוש. ונשמה לנשמה זהו העתיק הקדוש, והכל אחוז זה בזה.

אשרי הצדיקים שמתסתכלים בתורה כראוי

אוי לאותם רשעים שאומרים שהתורה היא רק ספור בעלמא, והם מסתכלים בלבוש זה ולא יותר. אשרי הצדיקים שמסתכלים בתורה כראוי. יין אינו יושב, רק בקנקן. כך התורה אינה יושבת אלא בלבוש זה, ועל כך לא צריך להסתכל אלא במה שיש תחת הלבוש. ועל כך כל הדברים הללו וכל הספורים הללו הם לבושים.

(זוה"ק במדבר קנב)

כל דברי התורה דברים עליונים הם וסודות עליונים

רבי שמעון אמר, אוי לאותו איש שאמר שתורה זו באה להראות ספורים בעלמא ודברי הדיוטות. שאם כך, אפילו בזמן זה אינו יכולים לעשות תורה בדברי הדיוטות, ובשבח יותר מקלם. אם להראות דבר העולם, אפילו אותם סופרים בעולם יש ביניהם דברים יותר עליונים. אם כך, נלך אחריהם ונעשה מהם תורה כמו זה. אלא כל דברי התורה דברים עליונים הם וסודות עליונים.

אם התורה לא תתלבש בלבושי העולם הזה, לא יוכל העולם לסבל.

בא ראה, עולם עליון ועולם תחתון במשקל אחד נשקלו. ישראל למטה - מלאכים עליונים למעלה. במלאכים העליונים כתוב, (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות. (זה במקום עליון) בשעה שיוצאים למטה (אף על גב שיוצאים), מתלבשים בלבוש העולם הזה. ואם לא יתלבשו בלבוש כמו של העולם הזה, לא יוכלו לעמוד בעולם הזה, והעולם לא יסבל אותם. ואם במלאכים כך, התורה שבראה אותם ובראה את כל העולמות ועומדים בגלגלה על אחת כמה וכמה, כיון שצדקה לעולם הזה, אם לא תתלבש בלבושי העולם הזה, לא יוכל העולם לסבל.

גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.

ועל זה ספור זה של התורה, לבוש התורה הוא. מי שחושב שאותו לבוש היא התורה מקוש ולא דבר אחר - תפח רוחו, ולא יהיה לו חלק לעולם הבא. בגלל זה אמר דוד, (שם קיט) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. מה שתחת לבוש התורה.

יש מפשים שחושבים שהגוף היא הנשמה.

בא ראה, יש לבוש שבראה לכל, ואותם הטפשים כשוראים לבוש על בן אדם שבראה יפה, לא מסתכלים יותר. חושבים שאותו לבוש הוא הגוף, וחושבים שהגוף היא הנשמה.

מצוות התורה הם גופי תורה

כמו זה התורה יש לה גוף, והם מצוות התורה שנקראים גופי תורה. גוף זה מתלבש בלבושים, שהם ספורי העולם הזה. טפשי העולם לא מסתכלים, רק באותו לבוש, שהוא

מזהר הרגל

פנינים מספר הזהר הקדוש

מתוך 'אגן הסהר' בעריכת הג"ד מינאל פלג שליט"א

בעין הפרשה

מבט והגות לפרשת שבוע

נוסעים או נחים? רק על פי רצון השם

בפרשתנו (י', פסוקים א'-ב') מופיע הציווי על עשיית החצוצרות. וידבר ה' אל משה לאמר. עשה לה, שתי חצוצרות כסף מקשה תעשה אתם והיו להן למקרא העדה, ולמסע את-המחנות.

מקשה רבינו בעל 'אור החיים' הקדוש, מדוע היה צורך בעשיית החצוצרות, מעשה ידי אדם, שתפקידן לסמן לעם מתי לנוע. ובלשונו הזהב: "צריך לדעת למה הוצרך לחצוצרות למסע המחנות הלא עיני כל ישראל על הענן וכשיראוהו נוסע - נוסעים", ועוד, הלא כבר קודם לכן (בפרק ט', בפסוקים י"ז-י"ח) מופיע תיאור ברור כיצד התקיימו מסעות בני ישראל: ולפי העלות הענן, מעל האהל, ואחרי כן יסעו

בני ישראל; ובמקום אשר ישכון שם הענן שם יחנו בני ישראל. כאשר כל זאת נעשה באופן של על פי ד', יסעו בני ישראל, ועל פי ד' יחנו, כל ימי אשר ישכון הענן על-המשכן, יחנו. היו אומר, בני ישראל הצטוו אימתי עליהם לנסוע ואימתי לחנות.

מתרץ מוהר"ח בן עטר זי"ע, "ואולי כי לצד שלא היו נוסעים יחד אלא יקדים דגל יהודה ואחריו בני גרשון נושאי המשכן ואחריו דגל ראובן וכו', לזה היה צריך לחצוצרות כדי שכל אחד ידע הזמן בדיוק שיסע בו בזה אחר זה."

כלומר, הטעם הטמון בחצוצרות, הוא דווקא בגלל שעמוד הענן עלול לגרום בעת תזוזתו, לנהירה פתאומית והמונית, חסרת סדר, ותפקיד החצוצרות היה לכוון את הדגלים השונים עם החונים על דגליהם, מתי לצאת לדרך.

עד כאן זהו ביאור הפשט, אולם בביאור הנוסף, פותח אור החיים הקדוש צוהר לרובד נוסף המחדש את מעלתו של משה רבינו באמצעות החצוצרות. "עוד נראה בדקדוק עוד אומרו תיבת לך שלא היה צריך לומר, עשה לה, שתי חצוצרות כסף, כך נכתב בפתח פרשת החצוצרות, והמילה 'לך' מיותרת לכאורה. אלא, מחדש רבינו, כי כפי שאמרו חז"ל, "שלא היה מזדקף הענן עד שהיה משה

אומר לו קומה וגו' והיה הדבר תלוי ביד משה. ומעתה נוכל לומר גם כן שיצו ה' שכמו כן תהיה נסיעת ישראל על פי משה לכבודו של משה, כדרך שחלק לו כבוד למסע הענן שלא יסע עד שיאמר לו קומה, והוא מה שרמז במאמר לך פירוש לרשותך ולמאמרך". היו אומר, החצוצרות, שנעשו על ידי משה רבינו, היו קובעות לענן, באמצעות התקיעה, אימתי ינוע.

הדברים מקבלים יתר שאת ויתר תוקף כשאנו מביטים דווקא אל פירושו של אור החיים למילים על פי ד', יסעו בני ישראל, ועל פי ד' יחנו, שהבאנו לעיל, "נתכוון להשוות הנסיעה לחניה לומר כשם שעל פי השם יחנו ברצון והשלמת דעת לנוח מהדרך כמו כן ברצון השלם היו נוסעים הגם, שהיו נחים זמן מועט". לא במנוחת בני ישראל הייתה תלויה אפוא המנוחה או היציאה למסע, אלא אך ורק ברצונו יתברך.

כדי לחדד את הדברים נצטט מכתבי בעל 'פני מנחם' אשר רשם בכי"ק ערב פטירתו: "הצדיק האמתי רוצה מה שהש"י רוצה". כלומר, משה רבינו היה מורה לענן לנסוע - כפי ביאורו השני של בעל אור החיים, וכפי שחז"ל מבארים שהיה משה אומר לו 'קומה' - אך היה זה רק בהרגישו כי זהו רצון השם!

מלשון 'מה יתאונן אדם... על חטאיו' (איכה ג לט), מלשון כאב וצער. הם דיברו במר נפשם, כדרכם של אנשים כואבים.

**וַיְדַבֵּר מֹרִים וְאַהֲרֹן בְּמִטָּה עַל אֲדוֹת הָאֵשֶׁה הַכֹּהֲנִית אֲנֹכֹךְ לָקַח
כִּי אֵשֶׁה כֹּהֲנִית לָקַח (י, א)**

מה אמרה מרים לאהרון?

רש"י: מרים דיברה עם אהרון אודות פרישת משה מאשתו.

בכור שור: הם תמהו: וכי לא מצא משה אשה מבנות ישראל, שלקח לו אשה מבנות הכושים שהם ערלים? ומשום שהקב"ה מדבר עמו הוא מתגאה, ואינו רוצה לישא אשה מבנות ישראל, ולכן ביקש אשה במרחק?

חזקוני: מרים ראתה שצפורה לא היתה מתקשטת בתכשיטי נשים. ציפורה שאלה את מרים אם אין אחיה מקפיד כל כך, ומכאן ידעה מרים וסיפרה זאת לאהרון. הם תמהו מדוע משה פירש כעת מאשתו, וסברו שכנראה משום שהיתה כושית.

דעת זקנים מעלי התוספות: בדברי הימים כתוב שמשה משל על כוש ארבעים שנה. הם אמרו: 'אך במשה דבר ה', כלומר וכי בשביל שדבר עמו הקב"ה נתגאה, שלא רצה ליקח אשה מבנות ישראל? הלא גם בנו דבר, ולא נתגאינו בכך? ונראה שעל אותה מלכה שלקח היו אומרים כן, כי מצפורה בורח היה מפני פרעה ואנוס היה.

(מתוך סדרת 'תורתך שאלתי' מאת הרב חגי ולסקי)

התורה שאלתי

לימוד פרשיות התורה בדרך שאלות ותשובות

**וַיְהִי הָעַם כְּמִתְאַנְיִים רַע בְּאֲזְנֵי ה' וַיִּשְׁמַע ה' וַיַּחַר אַפּוֹ וַיִּתְבַּעַר בָּם
אֵשׁ ה' וַתֹּאכַל בְּקֶצֶה הַמַּחֲנֶה (י, א)**

מה ביאור המילה 'כמתאננים'?

רש"י: לשון עלילה, שמבקשים עלילה איך לפרוש מהקב"ה.

רשב"ם: מצטערים מטורח הדרך.

אבן עזרא: "מגזרת און, וכן 'מחשבות אונך' (ירמיה ד, יד)".

בכור שור: "כאוננים על מת, היו קצרי רוח ומתאבלים על שהיה רוצה הקב"ה להכניסם לארץ ויבאו למלחמה, כי היו יראים ומקטני אמנה".

רמב"ן: כשהתרחקו מהר סיני, שהיה קרוב לישוב והגיעו למדבר הגדול במסעם הראשון, הצטערו ואמרו: מה נעשה? איך נחיה במדבר הזה, ומה נאכל ומה נשתה? איך נסבול את העמל והעיני ומתי נצא ממנו?

**"טענתי לפני בית דין של מעלה", אמר הזקן שהתגלה
בחלום אחרי ארבעים שנה: "לא יתכן פי אתה תסבל באותו
אבר שבו הקלף עלי"**

סיפורו של שבת

אחרי 40 שנה: חלום מפתיע עם בשורה מרטיטה

פעמים והזמנתי אמבולנס למוקום. הגענו לבית החולים ושוב התגלה כי הזקן כבר זמן רב סובל סבל נורא. הוא קבל טפול דחוף שנקרה אותו לחלוטין ועלה... 300 לירות. שני שלישי ממשכרתי. אך זה לא נגמר. הדבר חזר על עצמו כארבע פעמים, עד שהמספחה התערבה בענין והחלה לטפל באביה בעצמה. ומאז עברו 40 שנה.

"אותו זקן שטפילתי בו, הוא אותו זקן שהתגלה אלי בחלום ואמר לי: "נודעה לי היצרה שבה אתה מצוי. באתי לפני בית דין של מעלה וטענתי: כיצד יתכן שאדם שעשה עמי חסד של אמת, ינזק באותו אבר בדיקה?". הזקן הודיע לי כי קבלו את טענתו והוא בא לבשר לי כי הנתוח שעלי לעבר יצליח בלי לכתוב לי חלק מהמעשים, וחי לא ישתנו כלל. שמחתי והייתי לישועה.

"למחרת, הרופאים ערכו לי צלום לפני הנתוח והיו המומים: נתן לערה נתוח קל ללא הסרת אף אבר. הנתוח עבר ברוח השם בהצלחה, ועד היום מעי שלמות ומתפקדות בבריאות ואני לומד וחי כרגיל.

"כל הרופאים הודיעו כי היה פה נס, כיצד חלי קצה הוסר ללא נגיעה באף אבר?"

...

כשספרתי זאת למרן הגר"ח הניבסקי זצ"ל, הוא אמר לי בזה הלשון: "חובה עליך לפרסם את המעשה, להראות את החסד שעושה הקב"ה עם ברוחניו וכמה הוא נאמן לשלם שכר לכל אדם".

והוסיף מרן הגר"ח זילברשטיין שספר את הספור, כי "כל מעשה טוב שאתה עושה נחרט ונזכר בשמים, ובכבוד הים יעמוד זאת לזכותי ויסיע לך במצוקתך".

(מבן לחסות בח, נשא, תשע"ה)

לפנות את מעי. "בבית האבות שלנו כבר אי אפשר לטפל בו ולעזר לו בבעיה הזו: עליו לעבר טפול מיוחד בבית החולים, אך לנו אין את הכסף הזה ואף בני משפחתנו לא עוזרים לו", אמרה.

"לא האמנתי למשמע אזורי, אותו זקן כבר שבוע סובל, מפני שאין מי שיממן לו זאת. מיד הזמנתי אמבולנס ועליתי איתו אל בית החולים. הרופאים ראו את מצבו הנורא וכי גופו מלא בפסלות ונתנו לו מיד טפול מיוחד שעבר בהצלחה ונקרה את גופו. הרופא הראשי נגש אלי וזקף בי לעיני כל: 'כיצד הזנחת את אבירי עד כה?' אמר לי בחשבו כי אני בנו של הזקן, 'דע לה, כי אם היית ממתין עוד יום אחד, הוא כבר היה מסיים את חייו ביסורים נוראים!' קבע הרופא.

"כיון שחששתי מחלול ה' הסברתי לו שהוא אינו אבי ובאתי לעזר לו בהתנדבות. הטפול לא היה זול בכלל. הוא עלה 300 לירות, אותם שלמתי בעצמי מכספי ומקמוני, כאשר המשכרת שלי בכולל היתה 500 לירות בלבד. הייתי שמח עד למאוד לראות את הזקן מרגיש כמו חדש כשגופו נקי ללא סבל וצער במעיו.

"כשאצאנו מבית החולים, התקשרתי למשפחתו של הזקן והודעתי להם על הטפול שעבר ועל הסכום ששלמתי עבורו. הייתי בטוח שאמתקבל באהבה ובשמחה ואולי אף ישיבו לי את הכסף שהשקעתי באביהם, אך במקום זאת, הם החלו לצעק עלי ולומר לי: מה לך ולאבינו שאתה מתעסק עמו? וברור כי לא חשבתי לשלם לי משהו.

"חלפו מספר שבועות, הגעתי אל בית האבות ושוב אני רואה את אותו זקן מתפתל מסבל ויסורים במעיו. שוב בית האבות לא הסכים להוציא עליו כסף לטפול, ואני לא חשבתי

לפני זמן מה, ערכתי בדיקות, ונודע לי כי אני חולה במחלה קשה במעי הגס. הרופאים הודיעו לי כי חיי נמצאים בסכנה וכי עלי לערר נתוח מסבך. אף אם הנתוח יצליח ונצליח לכתוב את האבר הנגוע, דע לה כי חיי ישתנו לגמרי ודברים יומיומיים יתבצעו תוך כדי סבל נורא", הודיע הרופא.

"הרגשתי כי כלתה אלי הרעה, שכן, במצב שכזה, לא עלינו, אפילו ללמד תורה ולהתפלל לא אוכל... ואם איני יכול ללמד תורה ולהתפלל, מה נותר לי בתי. אך היה זה או נתוח או חיי. נשאתי עיני ליושב מרומים והתחננתי על נפשי: אגא יוצרי ובוראי, תן לי להמשיך לחיות בבריאות ושלום, ללא יסורים וחי' אחרת, על מנת שאוכל לשבת ולעסוק בתורה הקדושה.

"הלילה שלפני הנתוח הגיע. הורדתי דמעות ונרדמתי על יצועי. והנה, אני רואה מולי דמות של אדם זקן שהכרתי והוא אומר לי במלים הללו: "אתה הצלת את המעים שלי, גם אני השתדלתי להציל את שלך", אמר ונעלם כלא היה. התעוררתי מהחלום כשאני זוכר היטב את החלום ואת פניו של הזקן. נסיתי לחשב מיהו אותו זקן, עד שנזכרתי.

...

"היה זה לפני למעלה מארבעים שנה כשהייתי אברך צעיר. באותה תקופה נהגתי לבקר מדי יום ששי בבית אבות את הישישים ולשאול בשלומם.

"והנה, באחד הימים, הבחנתי בזקן שנאנח ונאנח מיסורים, כלו סבל ומרירות. נגשתי אליו ושאלתי בשלומו. הזקן השיב ואמר לי כי כבר במשך שבוע ימים הוא סובל יסורים נוראיים. הזדעזעתי ופניתי מיד ל'אחות' של בית האבות ובקשתי שיתנו לאותו זקן טפול מיוחד

פסוק לי פסוק

ני רק ע"י "שאלות ותשובות" - יתחקו הדברים בלב השומע (תפארת ישראל אבות, ו, 1)

0795-100-200 התקשרו לנו
מה אהבת

הגרלות יוקרתיות
מחנות לכם מדי שבוע

עונים חזקים

מקרא

1. לקריאת הנשיאים (י, ד)
 - א. תוקעים בחצוצרה אחת
 - ב. תוקעים בשתי חצוצרות
 - ג. לא תוקעים בכלל
2. מתי נסעו בני גרשון ומרי (י, ז)
 - א. מיד אחרי דגל יהודה
 - ב. מיד אחרי דגל ראובן
 - ג. יחד עם שאר הלויים - בני קהת
3. האם בפסח שני אוכלים מרור? (ט, יא)
 - א. כן
 - ב. לא
 - ג. אין גילוי בכתוב

תרגום אונקלוס

1. 'אבשלוי בפרור' (יא, ח)
 - א. בתנור
 - ב. בקדירה
 - ג. בכירה
2. 'והיית לנו לעינים', תרגומו? (י, לא)
 - א. תהיה מאיר עינינו
 - ב. ראית בעיניך גבורות ה'
 - ג. תהא חביב כגלגל עינינו
3. וענן ה' עליהם יומם (י, לד)
 - א. מאיר להם
 - ב. מלוה אותם
 - ג. מצל עליהם

רש"י

1. כמה זמן חנו ישראל במדבר אחרי מתן תורה? (י, יא)
 - א. שנה תמימה
 - ב. אחד עשר חודש
 - ג. שנים עשר חודש פחות י' ימים
2. מדוע הוזקו הלויים תגלחת? (ח, טז)
 - א. כדין מצורע שצריך תגלחת
 - ב. לפי שהיו במקום הבכורות שחטאו בעגל
 - ג. שתי התשובות נכונות
3. מכן חמישים שנה לא יעבוד עוד (ט, כה)
 - א. לא עובד כלל
 - ב. לא עובד כקהת, אבל עובד כגרשון ומרי
 - ג. ב' שיטות ברש"י

רמב"ן

1. מי הדליק את המנורה כשהיו ישראל במדבר? (ח, ג)
 - א. רק אהרן בלבד, הגם שהמצוה כשרה גם בבניו
 - ב. רק אהרן בלבד, כיון שאין המצוה כשרה בבניו
 - ג. גם בני אהרן השתתפו במצוה הגדולה לרוב חביבותה
2. חובב (י, כט)
 - א. שם שניתן ליתרו בשעה שיעץ לפרעה במצרים
 - ב. שם שהיה ליתרו מיום לידתו
 - ג. שם שניתן ליתרו בשעה שהתגייר
3. היכן היה מקום הנשיא בשעת הליכתו (י, יד)
 - א. כל הנשיאים הלכו יחדיו בראש כל בני ישראל
 - ב. היה הולך בראש צבאו כמלך בגדוד
 - ג. היה הולך מובלע בתוכם כצאן שאין להם רועה

אור החיים

1. על מי עולה הכתוב "כן עשו בני ישראל"? (ח, כ)
 - א. על הכהנים והלויים
 - ב. על הבכורות
 - ג. על משה ואהרן
2. מתי נתרפאה מרים מצערתה? (יב, יד)
 - א. מיד אחרי שהתפלל עליה משה רבנו
 - ב. כעבור שבעת הימים שהמתינו לה
 - ג. כעבור שלשה ימים משעה שהיתה מסוגרת
3. כיצד ידע משה לבחור את הזקנים הראויים (יא, טז)
 - א. היו אלו השוטרים והזקנים שאסף במצרים
 - ב. כיון שעושה לשמו יתברך, לא תצא תקלה מתחת ידו
 - ג. סימן מסר לו הקב"ה

תורתך שעשעי

חיידודים ושאלות

1. כנגד חמשה חומשי תורה נמשלו, כי אהובים וחביבים לפני ה' היו.
2. האות העשרים, אם תשים, בקמץ במקום בפתח. זהו ההבדל, בין לבנה לסוגרה, אם בתרגום תפתח.
3. שלשה פירושים לאותה תיבה, עבר הוה עתיד, והכל על מי שהיה יקר וחביב כבן יחיד.
4. י"ג הם כנגד י"ג, ולכן השיבו ה' בקל וחומר.
5. קרבן שאינו בעל חיים, אלא אדם ואנשים.
6. במסעם פחדו כל הסובבים, 'מעשה אבות סימן לבנים'
7. המכה השביעית חזרה ובאה על ראש המתאוננים, והבשר גם הוא הכה על ראשם כמו על המצרים.
8. תיבה קטנה בת שתי אותיות, שמופיעה פעמיים בפסוק אחד, ובכל פעם פירושה שונה, אם בתרגום תאחז.
9. לומדים תרגום - מהו הפסוק שזהו תרגומו: ומנא קבר זרע גזא הוא וקזזה פחזו: בדלקא

